

דמי האבטלה המורחבים

עיקרי הכללים לתשלום דמי אבטלה בתקופת הקורונה: המועדים, הסכומים, האכשרה < אורנה צח-גלרט

הקשורות בנגיף הקורונה (כמו העובדים שנמצאים בחל"ת כפוי), מתוך כוח העבודה, לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. < "הפסקת העסקה של עובד": פיטורי עובד או הוצאת עובד לחופשה ללא תשלום לפי התנאים שבסעיף 179 לחוק הביטוח הלאומי.

< סעיף 179 לחוק הביטוח הלאומי קובע שלא ישולמו דמי אבטלה לעובד שהעסקתו הופסקה ביוזמת המעסיק בשל הוצאתו לחל"ת, אלא אם מתקיימים שני התנאים הבאים (לצורך זכאות לדמי אבטלה חייבים להתקיים כל התנאים המזכים מובטל בדמי אבטלה): מ־1.3.2020 עד 31.7.2020 – העובד הוצא לחופשה ללא תשלום ביוזמת המעסיק לתקופת חל"ת רצופה של 30 ימים לפחות. מ־1.8.2020 ועד תום התקופה הקר בעת – העובד הוצא לחופשה ללא תשלום ביוזמת המעסיק החל מ־1.8.2020, לתקופת חל"ת רצופה של 14 ימים לפחות.

ככל שהמעסיק מחזיר את העובד, אפילו למשרה חלקית או ליום עבודה אחד: העובד והמעסיק מדווחים לביטוח הלאומי (העובד מדווח גם ללשכת התעסוקה) שיבדוק את הזכאות להמשך תשלום דמי האבטלה. לדוגמה: כאשר משך החל"ת היה 30 ימים לפחות, או 14 ימים לפחות (למי שהופסקה עבודתו החל מ־1.8.2020) ועבד רק במקום עבודה אחד – תשלום דמי האבטלה ייפסק מיום החזרה לעבודה ואילך, ותקופת ספירת ימי החל"ת מתחילה מחדש.

דמי אבטלה למובטל שלא נרשם במועד בלשכת התעסוקה

ככלל, ניתן להגיש תביעה לדמי אבטלה עד שנה מתחילת החודש שבו העובד התייצב/נרשם לראשונה בלשכת התעסוקה כדורש עבודה. כלומר, בימים רגילים מועד ההתייצבות לראשונה בלשכת התעסוקה

< המשך מניעת כפל דמי אבטלה עם גמלאות מסוימות. תיקונים שמטרתם להגדיל את מספר המובטלים הזכאים לדמי אבטלה בתקופת משבר הקורונה, מ־1.8.2020 ועד תום התקופה הקובעת.

< קיצור תקופת החל"ת המזכה בדמי אבטלה מ־30 ימים ל־14 ימים רצופים ללא שכר, למי שהוצא לחל"ת כפוי מ־1.8.2020 ואילך.

< הגדלת דמי האבטלה למובטל שטרם מלאו לו 28, אם יש עימו ילד.

< סכום דמי האבטלה המירבי לא יופחת אחרי 125 ימי אבטלה.

< לא יופחתו דמי האבטלה למובטל חוזר שטרם מלאו לו 40, במסגרת ארבע שנות הזכאות.

< מי שנמצא בהכשרה מקצועית מטעם לשכת התעסוקה – יקבל דמי אבטלה מלאים.

מסגרת הזכאות להטבות הקשורות לדמי אבטלה

סעיפים 179 ו־179 לחוק הביטוח הלאומי קובעים את מסגרת הזכאות להטבות בדמי האבטלה בזמן משבר הקורונה:

< הגדרת "התקופה הקובעת" בהתייחס לאורך התקופה: התקופה שמ־1.3.2020 ועד 30.6.2021 או עד תאריך מוקדם יותר מ־30.6.2021: 30 ימים לאחר המועד שבו שר האוצר הודיע ברשומות, כי שיעור הבלתי־מועסקים החודשי בתקופת הקורונה פחת מ־7.5%. בתקופה הקובעת כל ההטבות בתו־כנית יהיו בתוקף (יכולה להיות הפחתה של 10% בדמי האבטלה למובטלים שסיימו את ימי האבטלה לפי זכאותם האישית).

< הגדרת "שיעור הבלתי־מועסקים החודשי בתקופת הקורונה": מספר הבלתי־מועסקים בתוספת מספר המועסקים הנעד־ים זמנית מעבודה כל השבוע בגלל סיבות

וכנית הסיוע להתמודדות עם הקורונה, שאושרה בסוף יולי 2020, כולל את הרכיבים הבאים בהקשר של דמי אבטלה:

1. הארכת הוראת השעה הכוללת בחוק הביטוח הלאומי עד 31.10.2021 (במקום 30.11.2020). התקופה הכוללת של החוק ארוכה יותר מתקופת הזכאות לדמי האבטלה, כדי שמבוטחים יוכלו להגיש תביעות מאוחר יותר ולקבל גמלאות רטרואקטיביות בהתאם להטבות השונות שבחוק.

2. הארכת התקופה הקובעת לזכאות לדמי אבטלה עד 30.6.2021 או עד מועד מסוים לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כמוקדם.

< אפשרות בשלב מסוים להקטין את סכום דמי האבטלה לשיעור של 90% מהסכום ערב ההפחתה (למעט למובטל שמקבל דמי אבטלה לפי זכאותו האישית).

3. הארכת התיקונים בתיקון 216 לחוק הביטוח הלאומי עד תום התקופה הקובעת:

< הארכת תשלום דמי האבטלה, בתנאים מסוימים, ללא הגשת תביעה חדשה לדמי אבטלה.

< המשך קיצור תקופת האכשרה לדמי האבטלה.

< המשך ביטול הורדת ימי אמתנה החל מהפעם השנייה.

< המשך הגמשת התנאים לזכאות לדמי אבטלה למובטל שלא נרשם במועד בלשכת התעסוקה.

רו"ח אורנה צח-גלרט, חברת נשיאות לשכת רואי חשבון ויו"ר ועדת הקשר עם המוסד לביטוח לאומי.

סוקה קובע את שנת הזכאות לדמי האב-טלה. התברר, כי מסיבות שונות, מובטלים לא נרשמו בלשכת התעסוקה בתקופת משבר הקורונה מיד לאחר שהופסקה העסקתם. חקיקת החירום הסדירה את המצבים שבהם מובטל בשל משבר הקורונה, שהגיש תביעה לדמי אבטלה, רואים בו כאילו קיים את חובת הרישום בלשכת התעסוקה החל מ־15.3.2020 ואילך, אם הוא מוכיח שלא היה מועסק באותה התקופה, לפי התקופות שלהלן:

< מובטל שהגיש תביעה לדמי אבטלה לביטוח הלאומי מ־1.8.2020 ועד תום התקופה הקובעת ולא נרשם בלשכת התעסוקה, או שנרשם בלשכת התעסוקה אך המידע לא הגיע לביטוח הלאומי – הביטוח הלאומי יראה אותו כמובטל לעניין זכאותו לדמי אבטלה ביום הפסקת העסקתו, או ב־1.8.2020, לפי המאוחר, ובלבד שהתקיימו שני התנאים הבאים: הוכיח שלא היה מועסק באותה התקופה; נרשם בלשכת התעסוקה עד שבעה ימים לאחר הפסקת העסקתו.

< מובטל שהגיש תביעה לדמי אבטלה לביטוח הלאומי מ־1.7.2020 ועד 31.7.2020 ונרשם בלשכת התעסוקה עד 31.7.2020 – הביטוח הלאומי יראה אותו כמובטל לעניין זכאותו לדמי אבטלה ביום הפסקת העסקתו, או ב־1.7.2020, לפי המאוחר, ובלבד שהוכיח שלא היה מועסק באותה התקופה.

< מובטל שהגיש תביעה לדמי אבטלה לביטוח הלאומי מ־15.3.2020 ועד 30.6.2020 (כולל יום זה) ולא נרשם בלשכת התעסוקה כמחוסר עבודה, או שנרשם בלשכת התעסוקה, אך המידע לא הגיע לביטוח הלאומי – הביטוח הלאומי יראה אותו כמובטל לעניין זכאות לדמי אבטלה מיום הפסקת העסקתו, או מ־15.3.2020, לפי המאוחר, ובלבד שהוכיח שלא היה מועסק באותה התקופה.

קיצור תקופת אכשרה לזכאות לדמי אבטלה

סעיף 179g קובע, כי עובד שפוטרו או הוצא לחל"ת כפוי בשל משבר הקורונה החל מ־1.3.2020 ועד תום התקופה הקובעת, זכאי לתקופת אכשרה מקוצרת לאחר צבירת שישה חודשי עבודה במקום 12 חודשי עבודה מתוך 18 החודשים שקדמו לתקופת האבטלה, וזכאי למחצית ימי האבטלה. ימי מילואים ייחשבו כתקופת עבודה עבור

פיים 171 ו־171א לחוק הביטוח הלאומי לא מתבצעות).

תקופת אבטלה, שנת אבטלה, שנת זכאות: 12 חודשים רצופים שלאחר התאריך הקובע. שנת אבטלה מסתיימת תמיד בסיום החודש. מובטל שמ־1.3.2020 ועד תום התקופה הקובעת הסתיימו 12 החודשים מהתאריך הקובע שנקבע לגביו (הסתיימה שנת האבטלה שלו בתוך התקופה הקובעת), ושולמו לו במהלכה דמי אבטלה (כלומר, שולמו לו דמי אבטלה בתקופה שהחלה ב־1.3.2020 ובתוך שנת האבטלה של המובטל) – אינו מגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה.

המשמעות היא שבכל התקופה, הביטוח הלאומי אינו מחשב מחדש את דמי האבטלה. הבסיס לחישוב דמי האבטלה שהובא בחשבון לפני הפסקת העבודה בפעם הראשונה, יישאר עד תום התקופה הקובעת. כלומר: אם המובטל התחיל לעבוד מחדש בשכר גבוה יותר או בשכר נמוך יותר, עבד מעל שישה חודשים והופסקה עבודתו, המשכורת החדשה לא תשפיע על סכום דמי האבטלה שיקבל. להלן דוגמאות למצבים שבהם לא יהיה שינוי בדמי האבטלה.

< עובד קיבל דמי אבטלה מחודש יולי 2019 לפי בסיס משכורות חלקיות בסך 2,500

התקופה המקוצרת (אך לא שירות סדיר). מספר ימי האבטלה תלוי בגיל המובטל ובמספר התלויים בו. מובטל שזכאותו לדמי אבטלה היא לפי התקופה המקוצרת, זכאי למחצית מתקופת האבטלה, כפוף להארכת תקופת הזכאות לימי אבטלה לרוב המובטלים, בלי קשר למספר ימי האבטלה שמגיעים להם באופן אישי. מובטל בן 24 שיש לו עד שני תלויים – יקבל 50 ימי אבטלה (בחצי תקופת אכשרה יקבל 25 ימי אבטלה); שלושה תלויים ומעלה – יקבל 138 ימי אבטלה (בחצי תקופת אכשרה יקבל 69 ימים).

מובטל בן 35 ומעלה שיש לו עד שני תלויים – יקבל 138 ימי אבטלה (בחצי תקופת אכשרה יקבל 69 ימים). עם שלושה תלויים ומעלה או מעל גיל 45 – יקבל 175 ימי אבטלה (בחצי תקופת אכשרה יקבל 87 ימים). בכל חודש יש מספר ימי אבטלה מירבי שבהם ניתן להתייצב (הביטוח הלאומי משלם דמי אבטלה גם על חגים, אך לא משלם דמי אבטלה על ימי שבת).

הארכת תקופת הזכאות לדמי אבטלה

לפי התוכנית, מובטל חוזר יקבל דמי אבטלה ללא הפחתה במספר הימים אם הוא טרם הגיע לגיל 40 (בדיקות לפי סעי'

בחודשים ינואר או פברואר 2020 וניצל את ימי האבטלה שלו בחודשים אלה, הביטוח הלאומי יאריך את שנת האבטלה שלו עד תום התקופה הקובעת. תשלום דמי האבטלה יהיה מ-1.7.2020, כפוף לרישום בלשכת התעסוקה בחודש יולי 2020.

למען הסר ספק: מובטל ששנת האבטלה שלו הסתיימה בתקופה הקובעת, ניצל את ימי האבטלה שלו בינואר או בפברואר 2020, ועבודתו הופסקה בתקופה הקובעת בתוך שנת הזכאות, הביטוח הלאומי יאריך את שנת האבטלה שלו עד תום התקופה הקובעת והוא יקבל תשלום ממועד הפסקת עבודתו (גם אם הפסקת העבודה הייתה לפני יולי 2020).

הסבר נוסף:

< מובטל שהתייצב לראשונה בלשכת התעסוקה עד ינואר 2019 – סיים את שנת האבטלה עד 31.12.2019. אם הופסקה עבודתו בשל משבר הקורונה – חייב להירשם בלשכת התעסוקה ולהגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה.

< מובטל שהתייצב לראשונה בלשכת התעסוקה בחודשים פברואר או מארס 2019 – סיים את שנת האבטלה שלו בחודשים ינואר או פברואר 2020, בהתאמה. אם סיים את מכסת ימי האבטלה שלו עד סוף 2019 (לא נשארו לו ימי אבטלה בחודשים ינואר או ינואר ופברואר 2020, בהתאמה), והופסקה עבודתו בשל משבר הקורונה – חייב להירשם בלשכת התעסוקה ולהגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה.

< מובטל שהתייצב לראשונה בלשכת התעסוקה בחודש פברואר 2019, ניצל את ימי האבטלה שנותרו לו בחודש ינואר 2020 ולא חזר לעבוד בשל משבר הקורונה – יקבל דמי אבטלה החל מיולי 2020 כפוף לרישום בלשכת התעסוקה ביולי 2020, ללא הגשת תביעה חדשה לדמי אבטלה. אם לא נרשם בלשכת התעסוקה ביולי ונרשם באוגוסט 2020, יקבל דמי אבטלה החל מאוגוסט 2020.

< מובטל שהתייצב לראשונה בלשכת התעסוקה במארס 2019, ניצל את יתרת ימי האבטלה שנותרו לו בחודשים ינואר או פברואר 2020 ולא חזר לעבוד בשל משבר הקורונה – יקבל דמי אבטלה החל מיולי 2020 כפוף לרישום בלשכת התעסוקה ביולי 2020, ללא הגשת תביעה חדשה

להגיש תביעה חדשה וזכאותו תיבחן מחדש לפי המשכורת החדשה.

מאחר ששנת הזכאות מסתיימת בסוף החודש ולא בתחילת החודש והתקופה הקרבת מתחילה ב-1.3.2020, המועד הראשון שהביטוח הלאומי מאריך שנת זכאות מאז כניסת החוק לתוקף, בהתייחס לתקופה הקובעת, הוא 31.3.2020.

הארכת ימי האבטלה למובטלים

מבוסס על חוזר אבטלה מספר 169 מ-2.8.20: < מובטל ששנת הזכאות שלו מסתיימת ב-31.3.2020 ואילך ושולמו לו דמי אבטלה לפחות יום אחד בתקופה הקובעת, הביטוח הלאומי יאריך את שנת האבטלה שלו עד תום התקופה הקובעת, גם אם לא ניצל את מכסת ימי האבטלה עד סוף שנת הזכאות, והוא ימשיך לקבל דמי אבטלה.

< מובטל ששנת הזכאות שלו מסתיימת ב-31.3.2020 ואילך, ניצל את מכסת ימי האבטלה לפני תחילת התקופה הקובעת (לפני 1.3.2020) ועבודתו הופסקה במהלך התקופה הקובעת ובתוך שנת הזכאות, הביטוח הלאומי יאריך את שנת הזכאות שלו עד תום התקופה הקובעת והוא ימשיך לקבל דמי אבטלה.

< מובטל ששנת הזכאות שלו הסתיימה

שקל לחודש. לאחר כמה חודשים הוא מצא עבודה חדשה ב-6,000 שקל לחודש והפסיק לקבל דמי אבטלה. העובד פוטר בשל משבר הקורונה לאחר שישה חודשי עבודה בחודש מאי 2020 (בתוך שנת האבטלה), נרשם כחוק בלשכת התעסוקה והודיע על הפסקת העבודה לביטוח הלאומי. דמי האבטלה יימכו לפי הבסיס שהיה בתאריך הקובע.

< עובד קיבל דמי אבטלה מחודש יולי 2019 לפי בסיס משכורות בסך 5,500 שקל לחודש. לאחר כמה חודשים הוא מצא עבודה חדשה במשכורות חלקיות בסך 2,000 שקל לחודש והפסיק לקבל דמי אבטלה. העובד פוטר בשל משבר הקורונה לאחר שישה חודשי עבודה בחודש מאי 2020 (בתוך שנת האבטלה), נרשם כחוק בלשכת התעסוקה והודיע על הפסקת העבודה לביטוח הלאומי. דמי האבטלה יימשכו לפי הבסיס שהיה בתאריך הקובע.

דוגמה לתביעה חדשה של דמי אבטלה: עובד קיבל דמי אבטלה מחודש יולי 2019 לפי משכורות בסיס בסך 2,500 שקל לחודש. העובד ניצל את כל ימי האבטלה שלו עד סוף שנת 2019, החל לעבוד שוב במשכורת בסך 6,000 שקל לחודש ופוטר בחודש אוגוסט 2020 לאחר שישה חודשי עבודה, לאחר שהסתיימה שנת האבטלה שלו. העובד חייב

לדמי אבטלה. אם לא נרשם בלשכת התע- סוקה ביולי ונרשם באוגוסט 2020, יקבל דמי אבטלה החל מאוגוסט 2020.

< מובטל שהתייצב לראשונה בלשכת התעסוקה מחודש אפריל 2019 ואילך וקיבל דמי אבטלה החל מ-1.3.2020 (אפילו עבור יום אבטלה אחד) - ימשיך לקבל דמי אבטלה, ללא הגשת תביעה חדשה.

< מובטל שהתייצב לראשונה כדורש עבודה מאפריל 2019 ואילך, סיים את ימי האבטלה שלו עד סוף פברואר 2020, אך הופסקה עבודתו מ-1.3.2020 ולפני שחלפו 12 חודשים מההתייצבות לראשונה (התא- ריך הקובע) - ימשיך לקבל דמי אבטלה ללא הגשת תביעה חדשה (למשל, הוצא לחל"ת כפוי ב-15.3.2020).

< מובטל שהתייצב לראשונה כדורש עבודה מאפריל 2019 ואילך, סיים את ימי האבטלה שלו עד סוף פברואר 2020, והופ- סקה עבודתו אחרי שחלפו 12 חודשים מההתייצבות לראשונה (התאריך הקובע) - חייב להירשם בלשכת התעסוקה ולהגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה.

ניכוי חד-פעמי של חמישה ימים ראשונים מדמי האבטלה

החל מהזכאות לדמי אבטלה לחודש יוני 2020 (שמשולמת בחודש יולי 2020) ועד תום התקופה הקובעת, ימי האמתנה ינוכו רק בפעם הראשונה, לפי התאריך הקובע של התביעה לדמי אבטלה, ולא יותר.

דוגמאות לניכוי ימי אמתנה בחודש האבטלה הראשון: מי שנרשם לראשונה בלשכת התעסוקה ב-15.3.2020, נוכח ממנו חמישה ימי אבטלה ראשונים, ולכן מספר ימי האבטלה המירבי שלו בחודש מארס הוא עשרה. בחודש יולי 2020 אין ניכוי ימי אמתנה. מי שנרשם לראשונה בלשכת התע- סוקה ב-1.4.2020, נוכח ממנו חמישה ימי אבטלה ראשונים, ולכן מספר ימי האבטלה המירבי שלו בחודש אפריל הוא 21. בחודש אוגוסט 2020 אין ניכוי ימי אמתנה.

הוראות מיוחדות לעניין חישוב דמי האבטלה

החל מ-1.8.2020 (זכאות לדמי אבטלה בעד חודש אוגוסט 2020 שמשולמת בחודש ספטמבר 2020) ועד תום התקופה הקר-

בעת - לא יפחת סכום דמי האבטלה המירבי לאחר 125 ימי אבטלה. בכל מקרה סכום דמי האבטלה ליום לא יעלה על השכר הממוצע לחודש מחולק ב-25 (422.04 שקל ליום).

מ-1.8.2020 (זכאות לדמי אבטלה בעד חודש אוגוסט 2020 המשולמת בספטמבר 2020) ועד תום התקופה הקובעת - לא יופ- חתו דמי האבטלה למובטל חוזר, כולל למור- בטל חוזר שטרם הגיע לגיל 40. בכל מקרה, סכום דמי האבטלה לא יעלה על 422.04 שקל ליום.

שימור זכויות

התוכנית אינה יכולה לגרוע מהמובטל זכויות שמגיעות לו לפי החוק. למשל, כאשר לכל המובטלים יפחיתו את דמי האבטלה לשי- עור של 90% - ההפחתה הזאת לא תחול על יתרת ימי האבטלה של מובטל שמגיעים לו לפי זכאותו האישית. כלומר, יש חשי- בות רבה לזכויות המוענקות למובטל באופן אישי. למשל, הימים שבעבורם משולם מענק למובטל בשכר נמוך אינם נספרים כימי אבטלה. הביטוח הלאומי שולח הודעה לכל מובטל חדש על האפשרות לקבל מענק אם הוא התחיל לעבוד בשכר נמוך לאחר שהחל להיות מובטל, וכדאי מאוד לנצל את ההטבה כאשר מובטל מוצא עבודה חדשה בשכר נמוך מדמי האבטלה, כמפורט בחוק. ●

מ-1.8.2020 (זכאות לדמי אבטלה בעד חודש אוגוסט 2020 המשולמת בספטמבר 2020) ועד תום התקופה הקובעת - לא יופ- חתו דמי האבטלה למובטל חוזר, כולל למור- בטל חוזר שטרם הגיע לגיל 40. בכל מקרה, סכום דמי האבטלה לא יעלה על 422.04 שקל ליום.

מ-1.8.2020 (זכאות לדמי אבטלה בעד חודש אוגוסט 2020 שמשולמת בחודש ספטמבר 2020) ועד תום התקופה הקובעת - סכום דמי האבטלה שיקבל מובטל שטרם מלאו לו 28 שנים ויש עימו ילד, יחושב כמו למובטל שמלאו לו 28 שנים.

אם שר האוצר יודיע לפני 30.6.2021 ששיעור הבלתי-מועסקים ירד מתחת ל-10%, לא יעלה סכום דמי האבטלה ליום על 90% מדמי האבטלה ששולמו ערב ההודעה.

תשלום דמי אבטלה מלאים למובטל בהכשרה מקצועית

בימים רגילים, מובטל שלומד במסגרת הכשרה מקצועית מטעם לשכת התעסוקה מקבל במקצועות מסוימים דמי אבטלה